

COMISIYNYDD
HEDDLU A THROSEDDU
DYFED-POWYS
POLICE AND CRIME
COMMISSIONER

Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys

Heddlu Dyfed-Powys

Twyll a Seiberdroseddu

Ebrill 2019

Cyflwyniad

Mae'r Cynllun Heddlu a Throseddau'n gosod ffocws ar faterion twyll a seiberdrosedd o fewn Blaenoriaeth 3: Diogelu ein cymunedau rhag bygythiadau difrifol, fel y nodir isod.

Mae Dyfed-Powys yn le diogel iawn i fyw. Gall gwell cysylltiadau elwa cymunedau gwledig yn fawr, ond ni ddaw hyn heb ganlyniadau. Mae'r duedd o droseddwr yn manteisio ar natur ymddiriedus pobl drwy'r rhyngwrdd ar gynnydd.

Byddaf yn cydweithio â'r Prif Gwnstabl er mwyn:

- Cefnogi buddsoddi yn Uned Cyfathrebu Digidol a Seiberdrosedd Heddlu Dyfed-Powys;
- Codi ymwybyddiaeth am seiberdrosedd drwy ddarparu hyfforddiant arbenigol i swyddogion a staff a thrwy hyrwyddo hyrwyddwr seiberdrosedd cymunedol; a
- Gweithio gyda phartneriaid er mwyn addysgu pobl ynghylch sut i ddiogelu eu hunain rhag seiberdrosedd a ble i fynd os ydynt yn dioddef trosedd o'r fath, gan ganolbwyntio'n arbennig ar y bobl hynny yn ein cymunedau sydd fwyaf agored i niwed.

Diben yr adroddiad hwn yw dangos y cynnydd a wnaed hyd yn hyn.

Y Darlun Cenedlaethol

Twyll yw 48% o'r holl droseddau a gyflawnir yn y DU, gyda rhan fawr o'r twyll yn ymwneud â grwpiau trosedd trefnedig yn targedu pobl oedrannus a phobl sy'n agored i niwed yn ein cymunedau.

Yn ddiweddar, archwiliwyd 11 heddlu yng Nghymru a Lloegr, ac ar 2 Ebrill 2019, cyhoeddodd AHGTAEM adroddiad – 'Twyll: Amser i Ddewis' – Archwiliad o ymateb yr heddlu i dwyll.

Y canlyniadau allweddol yn yr adroddiad cenedlaethol hwn oedd:

- **Mae dioddefwyr sy'n agored i niwed yn derbyn gwasanaeth da, ond nid yw'r rhan fwyaf o ddioddefwyr yn derbyn y fath wasanaeth** – Yn arbennig, mae dioddefwyr sy'n agored i niwed fel arfer yn derbyn gofal da a chynghor ynghylch sut i ddiogelu eu hunain. Yn aml, mae dioddefwyr eraill yn cael gwybodaeth ddryslyd a chamarweiniol ynghylch sut (neu os) y bydd eu hachos yn cael ei ymchwilio, a sut mae'n mynd rhagddo.
- **Canfu problemau sylweddol ar bob lefel o ran y ffordd y mae twyll yn cael ei ymchwilio ar hyn o bryd**, a rhoddwyd sawl enghraifft o brosesau aneffeithiol ac aneffeithlon. Mae amrywiadau annerbyniol o eang o ran ansawdd blaenoriaethu a thrin achosion, oedi diangen yn y system,

a diffyg targedu rhagweithiol o dwyllwyr, gydag ychydig dystiolaeth o heddluoedd yn ceisio'u hatal neu eu cyfyngu rhag cyflawni troseddau pellach.

- Drwy gydol yr adroddiad, nodwyd fod yn rhaid i Gomisiynwyr Heddlu a Throseddu a Phrif Gwnstablaid osod twyll o fewn hierarchaeth o ofynion cystadleuol a gyflwynir gan fathau gwahanol o droseddau. Fodd bynnag, mae'n gadael **heddluoedd â dealltwriaeth wan iawn**.

Enghreifftiau o arfer da o fewn yr adroddiad:

- Mae pocedi o waith atal da – gwaith atal twyll a fwydir yn lleol ac enghreifftiau o'r heddlu a'r sector preifat yn gweithio'n dda gyda'i gilydd.

Ni soniodd adroddiad AHGTAEM am unrhyw heddluoedd penodol.

Ardal Heddlu Dyfed-Powys

Mae gan Heddlu Dyfed-Powys dîm troseddau ariannol a reolir gan Oruchwylydd Troseddau Ariannol. Mae'r tîm hwn yn cynnwys 11 unigolyn - 4 Ymchwilydd Ariannol, 1 Swyddog Cudd-wybodaeth Ariannol, 1 Dadansoddydd Ariannol, 2 Dditectif Gwnstabl Twyll, 1 Ymchwilydd Twyll, 1 Ymchwilydd Twyll Ariannol ac 1 Swyddog Diogelu Rhag Twyll.

Cyflwynwyd menter genedlaethol safonol ym mis Mawrth 2018 er mwyn adnabod a chefnogi dioddefwyr twyll sy'n agored i niwed, sef Ymgyrch Signature. Gyda chefnogaeth Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys, mabwysiadodd Heddlu Dyfed-Powys y fenter hon. Nid yw pob heddlu wedi gwneud hyn. Mae'r fenter yn cynnig mesurau ataliol a chefnogol sydd wedi'u bwriadu i adnabod a chefnogi dioddefwyr twyll sy'n agored i niwed. Llinyn pwysig o Ymgyrch Signature yw ei neges ehangach a'i chyngor atal trosedd, gan weithio gydag asiantaethau gwirfoddol er mwyn dylanwadu ar newid. Nod Ymgyrch Signature yw cydweithio er mwyn sicrhau bod:

Yr heddlu'n cyflwyno safon gwasanaeth ardderchog i ddioddefwyr twyll sy'n agored i niwed;

Bregusrwydd yn cael ei nodi cyn gynted â phosibl a bod y bobl hynny sydd angen cymorth ychwanegol yn cael eu cyfeirio at asiantaethau partner addas;

Cyfleoedd ymchwilio sydd ar gael yn cael eu dilyn yn unol â'r Model Ymchwilio i Dwyl a pholisïau a gweithdrefnau cenedlaethol/yr heddlu;

Mesurau ataliol yn cael eu hadnabod a'u gweithredu, gyda phwyslais ar uchafu amddiffyniad ar gyfer y dioddefydd a lleihau'r perygl o erledigaeth barhaol.

Ers i Ymgyrch Signature ddod i fodolaeth ym mis Mawrth 2018, bu 407 cyfeiriad yn Nyfed-Powys. Nodwyd 58 o'r rhain fel rhai perygl uwch, a 95 fel rhai perygl

canolig. Hefyd, bu 57 cyfeiriad o sefydliadau ariannol ar gyfer dioddefwyr perygl uwch.

Mae'r rôl Swyddog Diogelu Rhag Twyll o fewn y tîm Troseddau Ariannol yn swydd a gyflwynwyd ym mis Hydref 2018 er mwyn cynorthwyo â chyflenwi Ymgyrch Signature. Y CHTh sy'n ariannu'r swydd. Nid oes swydd o'r fath gan bob heddlu yn y DU.

Ers cychwyn ei swydd, mae'r swyddog wedi ymgysylltu'n uniongyrchol â 45 dioddefydd perygl uwch, rhoi cyflwyniadau mewn perthynas ag Ymgyrch Signature o fewn y gymuned 14 gwaith, a threulio 4 diwrnod ar y Bws Seiber Rhanbarthol pan ymwelodd â'n hardal heddlu. Ariannwyd y bws gan Lywodraeth Cymru, ac ymwelodd â'r 22 awdurdod unedol yng Nghymru. Ei nod oedd rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau sydd angen arnynt i unigolion a busnesau er mwyn adnabod arwyddion seiberdroseddu.

- **Buddsoddi**

Mae seiberdroseddu dal yn cyflwyno heriau mawr i bob gwasanaeth heddlu. Mae'r newidiadau sydyn mewn technoleg a'r defnydd cynyddol o ddyfeisiau seiber gan y cyhoedd a throseddswyr yn rhoi mwy a mwy o bobl mewn perygl o ddioddef trosedd. Mewn ymateb, fel rhan o'r broses o osod y gyllideb a'r praesept ar gyfer 2017/18, cyflwynodd Dyfed-Powys uned seiberdroseddu bwrpasol a buddsoddodd £300,000 mewn sgiliau archwilio, hyfforddi a dadansoddi ychwanegol er mwyn gwella ei allu a chryfhau ei ymagwedd tuag at seiberdroseddu.

Mae'r CHTh wedi ariannu 50% o'r rôl Swyddog Diogelu Rhag Twyll o fis Hydref 2018 tan fis Mawrth 2019 am gost o tua £9,000. Mae hyn wedi cynyddu i 100% o fis Ebrill i fis Hydref 2019, pan fydd y sefyllfa'n cael ei hadolygu, am gost o tua £18,000.

- **Ymwybyddiaeth a Gweithio Mewn Partneriaeth**

Roedd cynhadledd flynyddol Dydd Gŵyl Dewi Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu ar 1 Mawrth 2019 yn canolbwyntio ar dwyll a seiberdroseddu. Roedd dros 70 o bobl yn bresennol yn y gynhadledd, gyda thrawstoriad o'r gymuned a phartneriaid yn cael eu cynrychioli. Cyflwynwyd gwybodaeth gan y Tîm Troseddau Ariannol a'r Uned Cyfathrebu Digidol a Seiberdroseddu, a gododd ymwybyddiaeth ymysg y rhai a oedd yn bresennol am faint y bygythiad a berir gan seiberdroseddu, ac a roddodd fanylion am nifer y bobl a'r math o bobl sy'n cael eu heffeithio a'r mesurau ataliol y gellir eu rhoi ar waith er mwyn diogelu yn erbyn hyn.

Hefyd, cafwyd cyflwyniadau gan *Get Safe On-Line*, TARIAN, sef yr Uned Ranbarthol Troseddu Trefnedig, darlithydd mewn diogelwch cyfrifiaduron o Brifysgol De Cymru, a Chomisiynydd Plant Cymru.

Mae dau ddigwyddiad "Diogelu Eich Busnes" wedi'u cynnal gan Heddlu Dyfed-Powys gyda chefnogaeth Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau - un ar y cyd â Choleg Sir Benfro ar 19 Tachwedd 2018, ac un ar y cyd â Phrifysgol Aberystwyth ar 10 Ebrill 2019. Ariannwyd y ddau ddigwyddiad gan yr Uned Trawsnewid Caethwasiaeth Modern. Sicrhawyd yr arian gan yr Ymgynghorydd Ariannu Allanol o Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau.

Roedd y digwyddiadau wedi'u hanelu at godi ymwybyddiaeth ymysg y cymunedau busnes lleol am sut y gall troseddwr trefnedig dargedu busnesau, beth maen nhw'n medru gwneud er mwyn atal cael eu targedu, a sut i ymateb os ydynt yn cael eu targedu. Roedd arbenigwyr wrth law yn y sioeau teithiol hyn i dywys perchnogion drwy'r materion cymhleth y gallant eu hwynebu. Ymysg yr arbenigwyr hyn oedd:

Dave Griffiths o'r Asiantaeth Troseddau Cenedlaethol, a drafododd blacmel a llygru cynnyrch;

Chris Phillips o Dîm Seiberdroseddau'r Uned Ranbarthol Troseddau Trefnedig, a roddodd gyngor arbenigol ynghylch sut i atal busnes rhag dioddef trosedd seiber neu dwyll seiber;

Paul Callard o Dîm Troseddau Ariannol Heddlu Dyfed-Powys, a roddodd gyngor ynghylch sut i ddiogelu busnesau rhag twyll mewnol gan weithwyr;

Dr Sue Hurrell o Gyfarwyddiaeth Masnach Llywodraeth Cymru, a Jenni Edwards, arweinydd diwydiant mewn caethwasiaeth modern a masnachu moesegol, a roddodd gyngor ynghylch sut i sicrhau bod busnesau a'u cyflenwyr yn defnyddio cadwyni cyflenwi moesegol ac yn osgoi manteisio ar weithwyr.

Roedd dros 50 o fusnesau lleol yn bresennol yn y digwyddiadau hyn, gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn dweud mai eu prif reswm dros fynd i'r digwyddiadau oedd er mwyn gwella eu dealltwriaeth ynghylch sut i ddiogelu eu busnes. Dywedodd 100% o'r rhai a oedd yn bresennol y byddent yn argymhell y digwyddiad i eraill, gyda 90% yn dweud bod y digwyddiad yn ardderchog.

Bwriedir cynnal digwyddiadau pellach o'r fath mewn ardaloedd eraill yn Nyfed-Powys maes o law.

Casgliad

Yn gynnar ym mis Ebrill, cyhoeddodd AHGTAEM adroddiad – 'Twyll: Amser i Ddewis' – sy'n dweud bod problemau ar lefel Prydain gyfan o ran y ffordd y mae twyll yn cael ei ymchwilio ar hyn o bryd, ac mae gan heddluoedd ddealltwriaeth gwan o'i ofynion yn gyffredinol.

Yn y cyfamser, mae'n dda nodi bod Heddlu Dyfed-Powys ar y blaen i'r darlun cenedlaethol o ran mynd i'r afael â thwyll a chefnogi pobl sy'n agored i niwed.

Mae Ymgyrch Signature wedi'i gydnabod yn genedlaethol fel arfer gorau gan Gyngor Cenedlaethol Prif Swyddogion yr Heddlu.

Er yn hyderus bod cynnydd yn cael ei wneud wrth gefnogi'r elfen benodol hon o Flaenoriaeth 3: Diogelu ein cymunedau rhag bygythiadau difrifol, heb os, mae modd gwneud mwy i gefnogi'r nifer cynyddol o ddioddefwyr twyll a seiberdroseddu. Mae Asesiad Anghenion diweddar o Wasanaethau Comisiwn wedi tynnu sylw at hyn fel maes ffocws penodol, ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ystyried sut y gellir ymdrin â hyn yn y modd mwyaf effeithiol.